

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1585. Soc. 46.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

& populi ad nostra confluentis ministeria. Confirmarunt eam donationem sequentes Praefecti; quanquam non parum de spatio dato civitas abriperit ad ampliandum forum publicum.

Profecti ad
Angolam.

20. In Angolam missi PP. Georgius Pereira Profectus, Didacus à Costa spiritualis Coadjutor, Joannes Ribeirus, & Simon Mendius Coadjutores. Navem regebat Senator juris consultus, homo perditæ conscientiæ. Hic, ne P. Pereira posset testari adversus ipsius regimen, compulit scribam dare in scripto testimonium de Patris moribus: eum scilicet, docere res absonas, peccato carere juramenta falsa, suadere militibus seditionem, & ejusmodi. Asserenti scribæ, cuncta esse veritatis nuda, respondit: id à se peragi, ut vim adversus ipsum non habeant Patris dicta. Exaravit omnia metu coactus scriba; postea, mordente conscientia, chartam aliam tradidit Pereiræ declarans, esse falsa, quæ Senatoris contineret charta. Dissimulavit Pater, & appulsus ad Angolam rogavit senatorem, sibi testimonium daret scriptum de suis in itinere moribus. Libenter impertivit optimum. Hujusmodi testimonium misit ad Provinciam, ut ipsi forent nota sua innocentia, & senatoris improbitas, si quid fortè deinceps moliretur.

Nosocomium
pro scholasti-
cis Eboræ.

21. Eboræ 19. Septembris positus est primus lapis ædificio nosocomii scholasticorum, quod construi jussit Serenissimus nostri Collegii, & Academiæ Fundator, ut in eo procuraretur valetudo scholasticorum, quibus tenuis fortuna, donavitque annuo redditu. Est dicatum B. Virgini à Pierate. A Rectore nostri Collegii administratur.

Annus 1585. Soc. 46.

I.

Profecti ad
Indiam &
naufragium.

Longo, & periculoso itinere excurrerunt ad Indos duodecim, octo Lusitani tres Itali, & unus Hispanus, in duas naves partiti. Navem S. Jacobi conscendere PP. Petrus Martinus Conimbricensis Doctor Theologus, Petrus Alvarus, Joannes Gonsalvius, Vincentius Zapata, & non sacerdotes Emmanuel Ferreira, & Emmanuel Diasius. Ceteri vehebantur in S. Laurentii nave: in hac defuncti vitæ P. Antonius Correa, cum non sacerdotibus Faustino Mayorga, & Joanne Francisco.

2. Navis S. Jacobi 10. Aprilis Tagum egressa, 19. Augusti illisa in brevibus, quæ de Judæa vocant, miserandum fecit naufragium. Summos inter labores nostri cum aliis in litus Cafrariæ evaserunt. Ibi sunt perpersi ærumnas gravissimas. Ceteris in arenis Africae solitudine morte sublatis, fuere superstites P. Petrus Martinus, & Emmanuel Diasius. Petrus obiit Episcopus Japonensis. Emmanuel illustris fuit apud Sinas, & alias Orientis nationes.

Profecti ad
Basiliam ca-
piuntur ab
hæreticis.

3. Parum quoque fausta contigit Brasiliæ navigatio. Ad eam Provinciam juvandam Ulysipone 30. Januarii solvere non pauci: eos inter P. Laurentius Cardimius. In altum provecta navis Lusitana, debili vento ægre die prima fecit iter sex leucarum. Sub occasum solis duo Gallici myoparones, cum latuissent post rupem Sintricam, conspecta navi de latebris egressi, eam sequuntur nocte, & sub auroram assequuntur. Magnâ diei parte utrinque certatum est, conantibus hæreticis expugnare navem, Lusitanis defendere: horum, qui possent arma capere, erant duntaxat viginti quinque, & hi imparati. Gladius res acta. Sæpe Galli navem ingredi conantur, sæpe repulsi. Tandem die tertia certis conditionibus, quibus hæretici non steterè, deditionem faciunt.

4. P. Cardimius erecto in altum Crucifixi Servatoris simulacro, inter præliandum Lusitanos exhortans, glande plumbeâ fracto cranio in solum ruit. si adhiberi potuisset curatio, mortem evasisset. Postquam nostri fuerunt in hostis potestate, & cognitum, esse Societatis, Praefectus duarum navium adversus eos more sereno exarsit. Omnes è puppi propellit onerans conviciis, & corporis incursum deturbat in locum inferiorem. Dum fureret, illi sit obvius P. Car-

Cardinius alienatis jam sensibus, & mente non constante, ensis capulo eum bis, terve percussit, donec alii semimortuum ad se recepere. Accurrens alius hæreticus Cardinio scindit togam talarem, quaritque intra vestem pecuniam. His, aliisque vexationibus vivere desit 7. Februarii, morte, ut apparet, non dissimili martyrio. Vir fuit moribus sanctissimis, ac patruus Ven. P. Joannis Cardinii. Spoliata navis rebus omnibus. Lusitanis in ea relictis permissum, irent, quò placeret, applicuerunt Gallæcia. Terrestri itinere nostri venere ad Sanfinensem Residentiam, inde Bracharam; ubi Leo Henriquius paternâ eos charitate excepit.

Moritur P. Laurentius Cardinius.

5. Aprili mense mitram & vitam posuit Georgius Almeida Ulyssiponen- sis Archiepiscopus, vir præditus insigni virtute, semper usus Societatis Confes- sario: is fuit P. Emmanuel Correa æquè sapiens, ac sanctus, ægotanti, ac mori- enti continuus assederat. Magni habuit omnes sacras familias, præsertim no- stram Societatem. Idcirco P. Ignatius Martinus supplicationes cum pueris in- stituit pro illius salute in diversa urbis templa. Idem fecere Collegii Magistri cum scholasticis suis. Totâ nocte ante diem obitûs Patres & Fratres Domûs Professæ continuam orationem in cœlum fudere, ad id in orbem vocati. Illud in nos beneficium non silendum. Cùm Rex Henricus donâset suo Ulyssipo- nensi Collegio quadraginta millia cruciatorum expensione, quam singulis annis persolvebat Cardinali Archiepiscopus; post Henrici mortem, dixerunt Georgio nonnulli, à solutione abstineret, ob rationes, quas proferebat in medium: Re- posuit: non esse se talem, qui oblivisceretur, quantum deberet Henrico; nec apud se cum ipsius morte periisse tanti Benefactoris sui recordationem.

Moritur Ge- orgius Almei- da Archiep. Ulyssipone- sis.

6. Alphonfus Castelbrancus promotus ad insulas Conimbricenses, cœpit explicare, quem semper in Societatem nostram amorem & verbo, & re ostendit. Antequam iret Conimbricam, bis pro concione dixit in templo Domûs Professæ, primùm die festo Principum Apostolorum, deinde in D. Rochi sole- mnitate. Sub anni exitum adiit Conimbricam. Plausibus Academicis excep- tus à nostris, videlicet eleganti panegyri habita à primario Rhetoricæ Magistro; subinde invisit singula Gymnasia, ubi Magistri, ac discipuli multa protulerunt in novi antistitis laudem.

Alphonfus Castelbrancus sit Episcopus Conimbri- censis.

7. P. Ignatius Martinus introduxit verberationem in templo Domûs Professæ feris sextis Quadragesimæ tanto populi concursu, ut aliquoties homi- num novem millia intra eandem noctem successu temporis piæ huic occupati- oni darent operam. Fama piæ castigationis plurimis urbibus & oppidis imita- tionem persuasit. Idem Ignatius anno labente bellum indixit aleatoribus. Cum agmine puerorum ibat catechesim explicatum prope januam illarum ædium, quæ alearum lusui erant destinata. Inde fiebat, ut lusores eas peccatorum of- ficinas desererent, ipsiq; Patresfamilias posthac non facerent ludendi copiam, ne ad ipsorum januas cum pueris adesset Ignatius.

Res Domûs Professæ.

8. Pestilens erysipelas pauperes in urbis Eborensis nosocomio misere corri- puerat. Eò tirones, ut tum erat moris, experimento è Constitutionibus præscripto facturi satis contententes ægotis serviebant. Inde contracta pernicies, quam in- tulere domicilio tironum. Primus obiit 21. Julii P. Alexius Alvarus, natus Brigantii. Post quadrimum P. Antonius Sequeira Arronchiensis. Michaël Al- varus tiro Villavissosanus Julii 27. piam efflavit animam: vicinus morti recrea- tus est ab Angelo suo custode, ex eoque novit mortis tempus. Hactenus voca- tur Angeli cubiculum illud, in quo de vivis abiit. Julii 29. Balthasar Gonfal- vius scholasticus Eborensis, pthysi confirmatâ laborabat, cùm raptus erysipela- te. Die 10. Augusti idem malum de medio sustulit Franciscum Vasæum Coad- jutorem, natum in pago Grijo diœcesis Mirandensis.

Morbi in Ebo- rensi Colle- gio, & 5. mortui.

9. Mille, & quadringentos scholasticos recensabat Eborensis Academia. Res diverse. Floruit litteris, & pietate. Diebus Saturnalibus ad frænandam plebis licenti- am, Philosophiæ scholastici cum suis Præceptoribus, longo, & modesto agmine portarunt victu plenos cophinos ad carcerem publicum. Ex Conimbricensi, &

Res diverse.

Eborensi Collegiis habitæ in diversis oppidis missiones. Erecta non pauca sodalitia ad Christianos fovendos mores. In cæteris Collegiis paribus studii consultum animarum bono. In Angola semper de nostris aliqui castra sequebantur ad milites juvandos. P. Balthasar Alphonfus excurrit in Congum Christianos exculturus.

Annus 1586. Soc. 47.

I.

Profecti ad
Indiam cum
Legatis Japo-
nensibus,

AD Indiam cum Legatis Japonensibus abiere unus supra triginta, sexdecim Lusitani, cæteri diversarum gentium. Cum Legatis in navi S. Philippi ferebantur undeviginti, reliqui in alia *Garajao* dicta, & sanctissimo JESU Nomini dicata, quibus præerat P. Arias Souza Scalabitanus, vir præcipuæ nobilitatis, agebat tunc Pro-rectorem Eborensis Collegii. Aprilis 13. naves in altum provectæ. Nostri omnes, & Legati sospites intrârunt Goënsem portum. Japonenses ex India in patriam suam delati salvi, & incolumes, pleni donis Principum Europæ, apud suos Majestatem Ecclesiæ Romanæ, & Christianorum Regum opes, amplaque regna testati. Societati nostræ fecere nomen. Rex Philippus iussit expensas Legatorum tum Ulyssipone, tum in itinere Indico.

Profecti ad
Angolam.

2. Quâ die profectæ naves Indicæ, solverunt ad Angolam sex, in quibus trecenti epibatæ, ac de nostris Joannes Crucius, & Franciscus Nunius non sacerdotes vehebantur, ut auxiliarentur illic strenuè obeuntibus nostra ministeria.

Res Domus
Professæ.

3. Ulyssipone id temporis viguit ea de nostris opinio, ut illi sustinendæ vix fuerit Domus Professæ nimio labore onerata. Refertur mensibus Julio, & Augusto peractas de sacro suggesto conciones octoginta; Septembri, & Octobri quinquaginta quatuor; Novembri, ac Decembri decem supra centum. Par fuit numerus aliis anni mensibus. Non putabant externi celebritates festorum ad votum exornari, nisi vocaretur de societate concionator.

Exulant Co-
mædi,

4. Juvante Cardinali Alberto nostrorum zelum aduersus comædos, id est, bonorum morum communem pestilentiam, & corruptionem, indictum ipsi exilium. Cum negotium urgebatur, venire in Domum Professam præcipua ejus hominum facis capita, promittunt Patribus daturos se quot annis dotem pro maritandis quinque puellis orphanis, & redimendis de potestate Maurorum captivis totidem. Risere Patres liberalitatem bonis moribus noxiam; & ipsi comædi Ulyssipone pulsi.

Mauri con-
versi.

5. Magnus proventus è Domo Catechumenorum collectus. Mauri plurimi sunt instructi fidei mysteriis, & sacro baptisate abluti. Unus è nobilioribus domesticis Xarifi vir prudens, & in rebus agendis consideratus, dum præsens est aliorum baptisino, sensit intus ardens desiderium amplectendi Christiana sacra; vocanti DEO paruit. Rex Philippus illi dari iusserat pro alimentis cruciatum unum diebus singulis, dum viveret. Idem imperavit Xarifum migrare ex Alvalade Ulyssiponem, ibique habitare. Bis Professam Domum ingressus, ubi à nostris exceptus plurimis benevolentia signis. Ut erat propensus ad geographiam, rogavit Præpositum, aliquem de nostris sibi Magistrum concedi, à quo Geographiam edoceretur. Gestus illi mos. Sacerdos unus illum in eam rem statis diebus conveniebat, sperans motum iri ad Mahometis superstitionem deserendam.

Xarifus edo-
cetur Geogra-
phiam.

Cessat ver-
beratio.

6. Verberatio per Quadragesimam cessavit in templo Domus Professæ. Erant ea tempora suspitione plena. Timebantur immodici congressus populi, nec sub prætextu operis pii foverentur noxia seditionum consilia. Idcirco pius ille mos omisus, ut temporarij serviretur.

Missiones,

7. P. Ludovicus Moralius è Domo Professæ, rogante Duce Brigantino, Villavissosæ missionem habuit. P. Joannes Lucena Scalabi. Ut erant ambo concionatores egregii, ac DEO pleni, multo proventu seminârunt verbum Dei. P. Petrus